

Chudá, Lucie

K problematike výskumu idiolektu V. Putina ako zdroja precedentných výrazov v politickom diskurze

Opera Slavica. 2020, vol. 30, iss. 2, pp. 31-39

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/OS2020-2-3>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/142756>

License: [CC BY-SA 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

K problematike výskumu idiolektu V. Putina ako zdroja precedentných výrazov v politickom diskurze

The Issue of V. Putin's Idiolect Research as a Source of Precedent Phrases in the Political Discourse

Lucia Chudá

(Bratislava, Slovensko)

Abstrakt:

V predkladanom článku sa venujeme problematike výskumu idiolektu V. Putina, ktorý slúži ako zdroj precedentných výrazov v ruskom politickom diskurze. Cieľom článku je poukázať na metodiku skúmania idiolektu politika so zreteľom na politický diskurz. Na konkrétnych príkladoch poukazujeme na možné formy transformácie a aktualizácie precedentných výrazov a diskurzívne stratégie ich používania.

Kľúčové slová:

idiolekt; idiolekt politika; politická lingvistiká; politický diskurz; precedentné fenomény; precedentný výraz

Abstract:

The article focuses on the issue of V. Putin's idiolect research, which serves as a source of precedent phrases in Russian political discourse. The aim of the article is to point out the methodology of researching the idiolect of politics with regard to political discourse. In concrete examples, we point out possible forms of transformation, updating of precedent phrases and possible discourse strategies.

Key words:

idiolect; politician's idiolect; political linguistics; political discourse; precedent phenomena; precedent phrase

Výskum precedenčných fenoménov súčasného ruského politického diskurzu, zdrojom ktorých je idiolekt súčasného ruského prezidenta Vladimira Putina, má značne interdisciplinárny charakter prevažne na rozhraní lingvokulturológie a politickej lingvistiky, ktorá sa zaoberá analýzou osobitostí fungovania politického diskurzu v jazykovej rovine.¹

Precedenčné fenomény v rámci výskumu lingvokulturológie a politickej lingvistiky sú aktívne skúmané, a preto teoretické východiská pre výskum precedenčných výrazov pochádzajúcich z reči prezidenta Putina, ako aj pre výskum diskurzívnych stratégií a ich následnej aktualizácie v politickom diskurze, sú dobre rozpracované. Ide predovšetkým o výskumy ruskej jazykovednej školy, ktorá pojem precedenčný fenomén zavádza, pričom ho vníma ako jazykové formy, ktoré kódujú bázové etnokultúrne reálie a majú tendenciu pravidelne sa opakovať.² Precedenčným fenoménom ako predmetu výskumu lingvokulturológie a hraničných disciplín sa venovali J. Karaulov, V. Kostomarov, D. Gudkov, V. Krasnychová, J. Sorokin, J. Prochorov, A. Suprun, N. Burvikovová a mnohí ďalší. V slovenskom vedeckom prostredí sa problematike precedenčných fenoménov a širšie chápanej lingvokulturológie, skúmajúcej osobitosti jazykového obrazu sveta určitého lingvokultúrneho spoločenstva, venujú J. Sipko, L. Guzi, M. Blaho, N. Mertová, P. Adamka, J. Zelenická, N. Korina, L. Gajarský, I. Dulebová, N. Cingerová.

Zároveň je potrebné stavať výskum aj na teoretických východiskách popredných (a nielen ruských) odborníkov v oblasti politickej lingvistiky, nakoľko skúmanie precedenčných fenoménov ako jazykových kódov lingvokultúrneho spoločenstva je dnes predmetom analýzy aj rôznych politolingvistických teórií, pri ktorých sa uplatňujú postupy diskurzívnej analýzy, ktoré umožňujú skúmať problematiku v širšom sociálnom kontexte, zohľadňujúc pritom interakciu medzi doménou jazyka a doménou spoločnosti, medzi slovom a konaním.³ Máme na mysli práce v oblasti politickej lingvistiky či už slovenských lingvistov L. Guziho, R. Štefančíka, I. Dulebovej, N. Cingerovej, P. Adamku, alebo zahraničných lingvistov J. Šejgalovej, E. Budajeva, A. Čudinova, A. Baranova, W. L. Benoita, R. Bachema, A. Burckhardta, W. Dieckmanna, T. A. Van Dijka, R. Wodakovej, M. Foucaulta a iných.

Na začiatku výskumu problematiky idiolektu Putina ako zdroja precedenčných výrazov ruského politického diskurzu je nevyhnutné presne vymedziť terminologický aparát a kľúčové pojmy, jedným z ktorých je pojem *idiolekt*. Všeobecne idiolekt vnímame ako spôsob a štýl jazykového prejavu príznačný pre daného jednotlivca,

1 ADAMKA, P.: *Politická lingvistika?* In: ŠTEFANČÍK, R. (ed.): *Jazyk a politika. Na pomedzí lingvistiky a politológie*. Bratislava: Ekonóm, 2016, s. 14.

2 DULEBOVÁ, I.: *Precedenčné fenomény ruského jazyka. Interkultúrny a lingvodidaktický aspekt*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2015, s. 38.

3 CINGEROVÁ N. – MOTYKOVÁ K.: *Úvod do diskurzívnej analýzy*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2017, s. 39.

v ktorom (obzvlášť z lexikálneho hľadiska) sa odzrkadľujú nielen jeho etnolingvistické a etnokultúrne osobitosti, ale aj jeho sociálne a dlhodobé politické orientácie. „V jednom človeku existuje pluralita a koexistencia lexík; množstvo a identita týchto lexík tvorí akoby idiolekt každého z nich.“⁴ Ruská lingvistka Kofurovová vysvetľuje idiolekt ako: „skupinu štruktúralno-jazykových znakov (ktoré sú stabilné), vyskytujúcich sa v reči jednotlivca.“⁵ V oxfordskom slovníku sa za idiolekt považuje: „jedinečná jazyková rozmanitosť jednotlivca a používanie jazyka od úrovne fonémy po úroveň diskurzu. Z etymologického hľadiska sa skupina slov prekladá: idio- ako vlastný, osobný, súkromný, zvláštny, oddelený a odlišný; -elekt ako spoločenská rozmanitosť jazyka.“⁶ Dvaja ľudia, ktorí zdieľajú spoločný jazyk, nemajú rovnaký jazykový repertoár. Jazyk jednotlivca je ovplyvnený dialektom, sociolektom či inými lingvokultúrnymi faktormi, ktoré ho determinujú.

Precedentné výrazy (vyššie spomínané z hľadiska teoretického zakotvenia v lingvokultúrológii) ponímame ako „reprodukovateľný produkt rečovo-kognitívnej činnosti, celistvá jednotka, ktorá môže aj nemusí byť predikatívna; zložitý znak, ktorého celkový význam sa nerovná súčtu významov jeho jednotlivých komponentov.“⁷ V kognitívnej báze sa uchovávajú ako národno-determinované minimalizované predstavy. Podľa J. Sipka, za národno-precedentné fenomény treba považovať „lingvokultúrne jednotky, ktoré sú v konkrétnom etnokultúrnom prostredí natoľko ustálené a známe, že vytvárajú stabilné sociálno-komunikačné modely ako hodnotové východisko pri opise aktuálnych reálií.“⁸ Precedentná výpoveď sa často reprodukuje v reči nositeľov ruského lingvokultúrneho areálu, a to do takej miery, že recipienti nemusia okamžite identifikovať jej literárny alebo historický zdroj, ale napriek tomu môžeme predpokladať, že vnímajú jej konotácie, napríklad iróniu a výsmech.⁹

Pre pojem politický diskurz, ktorý je predmetom výskumu politickej lingvistiky, neexistuje presná definícia. Jeho ponímanie sa mení v závislosti od konkrétneho autora, vedného odboru, výskumnej školy alebo smeru. J. Šejgalová zobrazuje politický diskurz

- 4 BARTHES, R.: *Rétorika obrazu*. In: CÍSAŘ, K. (ed.): *Co je to fotografie*. Praha: Herrmann & synové, 2004, s. 51 – 62.
- 5 KOTJUROVA, M. P.: *Idiostil'*. In: KOŽINOVA, M. N. (ed.): *Stilističeskij ènciklopedičeskij slovar' ruskogo jazyka*. Moskva: Flinta, 2003, s. 96.
- 6 WRIGHT, D.: *Idiolect*. In: *Oxford Bibliographies*. <<https://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199772810/obo-9780199772810-0225.xml>>. [online]. [cit. 15. 7. 2019].
- 7 KRASNYCH, V. – GUDKOV, D. – ZACHARENKO, I. – BAGAJEVA, D.: *Kognitivnaja baza i precedentnyje fenomeny v sisteme drugih jediníc v komunikacii*. In: *Vestnik Moskovskogo universiteta*, 1997, Ser. 9., Filologija, No. 3, s. 168.
- 8 SIPKO, J.: *Teoretické a sociálno-komunikačné východiská lingvokultúrológie*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2011, s. 68.
- 9 CINGEROVÁ, N. – DULEBOVÁ, I.: *Jazyk a konflikt. My a tí druhí v ruskom verejnom diskurze*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019, s. 37.

vo vzorci: diskurz = jazykové prostriedky + text + kontext. Autorka dodáva, že je kľúčové mať na zreteli fakt, že sa (politický diskurz) sústavne prelína s inými druhmi diskurzov – právnickým, vedeckým, masmediálnym, pedagogickým, reklamným, religióznym, športovým, umeleckým a pod.¹⁰ Pre naplnenie cieľov výskumu je nevyhnutné mať na zreteli aj ponímanie politického diskurzu v širšom a užšom význame: „V širokom ponímaní je to každý diskurz, v ktorom je s oblasťou politiky spojený aspoň jeden z jeho prvkov: adresant, adresát alebo téma výpovede. V užšom chápaní politický diskurz je diskurz, ktorého cieľom je získavanie, udržiavanie a realizácia politickej moci, a práve tento moment je rozhodujúci pri výbere jazykových prostriedkov a vnútornej logiky textu.“¹¹ Práve tento cieľ musíme vnímať ako dominantný aj pri analýze funkcií a zámerov vytvárania a následného používania precedenčných výrazov v politickom diskurze.

Pri výbere korpusu na výskum idiolektu prezidenta zostáva kľúčovou analýza ako oficiálnych prejavov, tak aj neoficiálnych vyjadrení. Je to rozsiahly materiál vzhľadom na jeho dvadsaťročné pôsobenie v politike vo funkcii hlavy štátu, ale tým, že výskum je smerovaný len na jeho výroky, ktoré sa postupne stali v ruskom lingvokultúrnom spoločenstve precedenčnými, výskumný korpus naberá vcelku reálne konkrétne obrysy. Primárnymi zdrojmi pre analýzu by mali byť oficiálne stránky ako kremlin.ru a government.ru, ale aj iné spoľahlivé internetové a mediálne zdroje. Musíme prihliadať aj na fakt, že jednotlivé prejavy prezidenta sa značne líšia. Prezidentov prejav v *Poslaní Federálnemu zhromaždeniu* nebude javiť tak výrazné črty idiolektu, ako napríklad pri rozhovoroch, ktoré poskytuje zahraničným médiám a takisto i v Ruskej federácii veľmi populárnom formáte každoročnej *Priamej linky s Vladimirom Putinom*. Je to netypický spôsob komunikácie s verejnosťou, ktorý si prezident vybral pre dosiahnutie obrazu „priameho, osobného kontaktu s ľuďmi“ s cieľom podčiarknuť jeho úlohu ako silného vodcu, ku ktorému sa občania môžu obracať so svojimi problémami.¹² Tento formát vnímame ako podnetný zdroj na výskum, pretože prezident si dovoľuje značne odbočovať vo svojom prejave od noriem oficiálneho, ale aj publicistického štýlu, čím sa snaží priblížiť svoje reakcie a odpovede štýlu hovorovému, pri ktorom lexikálne špecifiká jeho idiolektu vynikajú v plnom rozsahu.¹³

10 ŠEJGAL, J.: *Semiotika politického diskurzu*. Moskva: Peremena, 2000, s. 68.

11 ŠTEFANČÍK, R. – DULEBOVÁ, I.: *Jazyk a politika. Jazyk politiky v konfliktnnej štruktúre spoločnosti*. Bratislava: Ekonóm, 2017, s. 52.

12 DULEBOVÁ, I.: *Idiolekt Putina ako zdroj precedenčných výrazov súčasného ruského politického diskurzu*. In: ŠTEFANČÍK, R. (ed.): *Jazyk a politika. Na pomedzí lingvistiky a politológie*. Bratislava: Ekonóm, 2016, s. 108.

13 GAJARSKÝ, L.: *Vyjadrenie postoja autora v publicistickom texte*. In: SIPKO, J. (ed.): *Vzdelávanie – kultúra – duchovnosť: od homo loquens k homo spiritualis*. Prešov: CUBE consulting, 2012, s. 438.

Za sekundárne (no nie menej výpovedné) zdroje analýzy považujeme verejné lingvisticky zamerané skupiny na sociálnej sieti Facebook Словарь года (Slovník roka, v ktorej aktívne spolupracuje približne 1000 filológov, medzi najznámejšími sú napr. Gusejnov, Michejev), Слово года (Slovo roka, kde pôsobí ako moderátor filológ a publicista Michail Epštejn) a Словарь перемен (Slovník zmien, kde pôsobí okolo 2000 odborníkov, moderátorkou je známa spisovateľka a filologička Marina Višnevecká). Za mimoriadne produktívne zdroje na analýzu považujeme stránky informačného analytického systému Medialogia (*Медиалогия* <http://www.mlg.ru/>), ktorý sleduje viac než 31 000 najvplyvnejších informačných zdrojov: televízie, rádiá, noviny, časopisy, tlačové agentúry, internetové prostriedky masovej komunikácie, blogy. Základom metodiky ratingu je tzv. index citovanosti, ktorý eviduje množstvo odkazov na prameň informácie v iných prostriedkoch masovej komunikácie a vplyv prameňa, ktorý odkaz publikuje. Spoločnosť Medialogia pravidelne zostavuje na základe sledovania všetkých spomínaných médií aj ratingy memov a populárnych výrazov (najčastejšie spomínaných a opakovaných v priebehu určitého sledovaného obdobia). Výroky prezidenta Putina sa zvyknú často objavovať vo finálnej päťke. Produktívnym smerom analýzy je určite aj pozorovanie prípadov výskytu precedentných výrazov prezidenta (aj v ich transformovanej podobe) na materiáli národného korpusu ruského jazyka ruscorpora.ru, ako aj prostredníctvom korpusu textov databázy *Eastview* či *Aranea*, a následná mikroanalýza diskurznych fragmentov zameraná na identifikáciu artikulovaných precedentných výrazov a ich pragmatický potenciál.

Populárnym smerom výskumu ruskej politickej lingvistiky je charakteristika diskurznych stratégií prezidenta Putina na príklade tzv. putinizmov (najpopulárnejších výrazov prezidenta), ktoré sa už stali okrídlenými výrazmi. Nejde pritom iba o samotné prezidentove výrazy, ale o diskurzne zámery ich používania inými aktérmi politickej komunikácie. Putinove výroky sa rôznymi spôsobmi „ohýbajú“ – dochádza k transformácii, aktualizácii, posunu denotátu či modifikácii konotačného významu. Je známe, že prezident Putin si nedáva „servítku pred ústa“, častokrát je jeho lexika „znížená“, používa veľké množstvo žargotizmov až argotizmov. Spomenieme snáď najpopulárnejšie z nich: *мочить в сортире* (vo význame zabíjať), *мухи отдельно, котлеты отдельно* (oddeľovať podstatné od nepodstatného), *деревянный макинтош* (úmrtie, truhla, doslovne drevená rovnošata, vojenský slang), *схватить за одно место* (zneškodniť, doslovne chytiť za pohlavný úd), *сопли жевать* (prejavovať nerozhodnosť, doslovne žuť sopeľ), *замучаетесь пыль глотать* (prestane vás baviť hltáť prach, vo význame neprekonateľné prekážky, ktoré vás po čase prestanú baviť).¹⁴

14 DULEBOVÁ, I.: *Idiolekt Putina ako zdroj precedentných výrazov súčasného ruského politického diskurzu*. In: ŠTEFANČÍK, R. (ed.): *Jazyk a politika*. Na pomedzí lingvistiky a politológie. Bratislava: Ekonóm, 2016, s. 109.

Dôležitosť a mimoriadnu aktuálnosť výskumu idiolektu V. Putina ako zdroja precedenčných výrazov súčasného ruského politického diskurzu vidíme predovšetkým v tom, že výroky prezidenta značne vplyvávajú na formovanie novej podoby súčasného ruského politického diskurzu, čo sa prejavuje na jeho lexikálnom „znižovaní“, príznačnom pre menej vzdelanú, sociálne slabšiu a sčasti aj marginálnu zložku ruskej spoločnosti. Zároveň „ľudový charakter“ populárnych výrokov prezidenta sa dá vnímať aj ako pokus vyvolať dojem hodnotovej, orientačnej a spoločenskej blízkosti s ruským národom, plne zapadajúcej do diskurzívnej stratégie *svoj – svojim* (myslím ako vy, vyjadrujem sa ako vy).

Na začiatku výskumu idiolektu V. Putina ako zdroja precedenčných výrazov v súčasnom ruskom politickom diskurze považujeme za najdôležitejšie určiť jeho potenciálne smerovanie. Podľa nášho názoru ako najproduktívnejšie sa javia nasledovné výskumné otázky a úlohy:

1. Otázka kategorizácie výrazov prezidenta, ktoré sa stali precedenčnými. Považujeme za konštruktívne precedenčné výrazy V. Putina rozdeliť na kategórie, ktoré by ukázali, ako sú dané výrazy sémanticky a štylisticky zafarbené (pozitívne/negatívne, hovorový/publicistický/oficiálny štýl).
2. Otázka originality Putinových výrazov, ktoré sa stali precedenčnými. Podľa našich pozorovaní V. Putin používa množstvo aktualizácií už existujúcich výrazov, ktoré vďaka autorite prezidenta, masovému opakovaniu a napodobňovaniu v masmédiách sa stavajú precedenčnými. Ako príklad uvedieme výraz „uši mŕtveho somára“, ktorý je mnoho ráz skloňovaný v politickom aj v mediálnom diskurze, má pôvod v precedenčnom (pre ruskú lingvokultúru) texte románu *12 stoličiek* I. Ilfa a J. Petrova. Precedenčné výrazy môžu podliehať istým transformáciám, čo súvisí aj s kontextom použitia daného výrazu. Pozmenený bol týmto spôsobom výraz z populárnej piesne V. Vysockého *Debata pred televízorom* „Kde sú peniaze, Zina?“ (Otázka Putina bola ironicky smerovaná na vedenie Dagestanu a primátora Machačkaly v roku 2009).
3. Otázka vzťahu medzi precedenčnými výrazmi a intertextualitou. Hlavný rozdiel medzi (možno sa prvý pohľad podobnými) pojmami spočíva v účinku na recipienta v časovej rovine. Pre intertextualitu je príznačná nadčasová kultúrna hodnota, predpokladajúca medzigeneračné spojenie, kdežto pre precedenčné fenomény je typická aktuálnosť, čo neznamená bezpodmienečnú aktuálnosť a významnosť aj v budúcnosti, teda ich existencia je ohraničená časom ich recepcií a reinterpretácií (a práve preto je pre existenciu precedenčných fenoménov dôležitá ich „podpora“ aj prostredníctvom masmédií, ktoré zabezpečujú ich najširšiu možnú recepciu u maximálne širokého publika). Napríklad, špecifikum mediálneho diskurzu je viac spojené s precedenčnosťou ako s intertextualitou, a práve precedenčné texty a výrazy vystupujú ako vplyvné texty, ktoré majú silnú čitateľskú odozvu. Výrazy charakteristické pre idiolekt V. Putina môžeme označovať len ako precedenčné

výrazy, nakoľko môžeme o nich zatiaľ hovoriť iba ako o výrazoch a textoch vplyvu v synchronnom aspekte.¹⁵

4. Otázka funkcie a diskurzívnych stratégií používania precedenčných výrazov V. Putina. Pri tejto otázke je potrebné sa zamerať v prvom rade na pragmatický aspekt použitia jednotlivých precedenčných výrazov. Nie je žiadnym tajomstvom, že prezident Putin si už roky buduje imidž silného vládcu, ktorý nemá problém sa priblížiť svojimi rétorickými stratégiami „bežnému človeku“ a tým buduje protipólny vzťah „svoji – cudzí“. Preto si myslíme, že je podnetné skúmať predovšetkým pragmatické, hodnotiace, modelujúce a persuzívne funkcie jeho precedenčných výrazov.
5. Otázka možného negatívneho vplyvu precedenčných výrazov na formovanie súčasného jazykového obrazu sveta a ruský verejný diskurz. V posledných rokoch máme možnosť pozorovať čím ďalej, tým častejšiu reinterpretáciu a inštrumentalizáciu dejín (najmä keď ide o udalosti či osobnosti sovietskej epochy). Reč hlavy Ruskej federácie, uznávanej autority, ovplyvňuje masy ľudí (či už s úmyslom alebo neúmyselne) a výrazy ako *возвращение Крыма в родную гавань, распад Советского Союза был величайшей геополитической катастрофой 20 века, Наша страна не раз проходила через серьезные испытания: и печенеги ее терзали, и половцы*, sa dostávajú do povedomia ľudí, a tým čiastočne legitimizujú, z hľadiska historického a politického obsahu, diskutabilné tvrdenia.
6. Otázka sústavnej aktualizácie precedenčných výrazov v mediálnom a politickom diskurze. Ide o úmyselné porušovanie ich sémantickej alebo štruktúrálnej celistvosti, keďže často len metódou „prerobenia“ a adaptácie pôvodného ustáleného spojenia autor textu môže bezprostredne realizovať svoju diskurzívnu stratégiu. K najrozšírenejším spôsobom transformácie precedenčných výrazov v politickom diskurze dnes patrí substitúcia (zámena) komponentov, dopĺňovanie alebo vynechávanie komponentov a kontaminácia.¹⁶ V procese výskumu danej problematiky je preto dôležité zamerať sa aj na analýzu diskurzívnych stratégií transformácie precedenčných výrazov prezidenta.

Metodológia výskumu by mala byť ukotvená v dvoch hlavných rovinách: teoretickej a praktickej. V teoretickej časti je nevyhnutné zamerať sa na opis a analýzu rôznych teoretických prístupov k skúmanej problematike a jasne definovať príslušný terminologický aparát. Využitím komparatívnej metódy (vo vzťahu k existujúcim teoretickým prístupom) sa dá vyvodiť relevantná definícia kľúčových pojmov. V praktickej časti je potrebné zamerať sa na výskum (s využitím metód opisu, analýzy, obsahovej analýzy a interpretácie) idiolektu prezidenta s dôrazom na výrazy, ktoré sa neskôr stali precedenčnými, alebo majú takýto potenciál. Za jednu

15 Tamže.

16 Tamže.

z najdôležitejších, v tejto rovine výskumu, považujeme aj metódu kritickej diskurznej analýzy s cieľom podrobne charakterizovať sociálny a politický kontext výrokov, a tiež diskurzne stratégie cieleňé na adresátov jednotlivých skúmaných textov.¹⁷ Cieľom aplikovaného výskumu by preto mala byť excerpčia, vyabstrahovanie, spracovanie a sémanticko-lexikálna analýza konkrétnych jazykových príkladov so zámerom generalizácie a syntézy výsledkov výskumu vo forme teoretických záverov. Nazdávame sa, že pri dôslednom dodržaní vytýčených výskumných postupov, sa problematika výskumu idiolektu V. Putina ako zdroja precedenčných výrazov súčasného ruského politického diskurzu dá dostatočne komplexne uchopiť a prispieť tým do moderných interdisciplinárne zameraných výskumov v oblasti lingvokulturológie a politickej lingvistiky.

Literatúra:

- ADAMKA, P.: *Politická lingvistika?* In: ŠTEFANČÍK, R. (ed.): Jazyk a politika. Na pomedzí lingvistiky a politológie. Bratislava: Ekonóm, 2016, s. 11 – 19. ISBN 978-80-225-4292-0.
- BARTHES, R.: *Rétorika obrazu.* In: CÍSAŘ, K. (ed.): Co je to fotografie. Praha: Herrmann & synové, 2004, s. 51 – 62. ISBN 80-239-5169-6.
- CINGEROVÁ N. – MOTYKOVÁ K.: *Úvod do diskurznej analýzy.* Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2017. ISBN 978-80-223-4385-5.
- CINGEROVÁ, N. – DULEBOVÁ, I.: *Jazyk a konflikt. My a tí druhí v ruskom verejnom diskurze.* Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. ISBN 978-80-223-4819-5.
- DULEBOVÁ, I.: *Idiolekt Putina ako zdroj precedenčných výrazov súčasného ruského politického diskurzu.* In: ŠTEFANČÍK, R. (ed.): Jazyk a politika. Na pomedzí lingvistiky a politológie. Bratislava: Ekonóm, 2016, s. 104 – 116. ISBN 978-80-225-4292-0.
- DULEBOVÁ, I.: *Precedentné fenomény ruského jazyka. Interkultúrny a lingvodidaktický aspekt.* Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2015. ISBN 978-80-223-4053-3.
- GAJARSKÝ, L.: *Vyjadrenie postoja autora v publicistickom texte.* In: SIPKO, J. (ed.): Vzdelávanie – kultúra – duchovnosť: od homo loquens k homo spiritualis. Prešov: CUBE consulting, 2012, s. 435 – 441. ISBN 978-80-89519-01-9.

17 POSOCHIN, I.: *Sovremennyyj politik v mass-medial'nom diskurse.* In: Slavjanskije jazyki: sistemno-opisatel'nyj i sociokul'turnyj aspekty issledovanija, časť 2. Brest: Al'ternativa, 2012, s. 29.

- KOTJUROVA, M. P.: *Idiostil'*. In: KOŽINOVA, M. N. (ed.): *Stilističeskij ènciklopedičeskij slovar' ruskogo jazyka*. Moskva: Flinta, 2003, s. 95 – 99. ISBN 978-5-89349-342-9.
- KRASNYCH, V. – GUDKOV, D. – ZACHARENKO, I. – BAGAJEVA, D.: *Kognitivnaja baza i precedentyje fenomeny v sisteme drugih jediníc v komunikacii*. In: *Vestnik Moskovskogo universiteta*, 1997, Ser. 9., Filologija, No. 3. ISBN 5-7552-01-11-0.
- POSOCHIN, I.: *Sovremennyy politik v mass-medial'nom diskurse*. In: *Slavjanskije jazyki: sistemno-opisatel'nyj i sociokul'turnyj aspekty issledovanija*, časť 2. Brest: Al'ternativa, 2012, s. 28 – 31. ISBN 978-985-521-321-6.
- SIPKO, J.: *Teoretické a sociálno-komunikačné východiská lingvokulturologie*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2011. ISBN 978-80-555-0371-4.
- ŠEJGAL, J.: *Semiotika političeskogo diskurza*. Moskva: Peremena, 2000. ISBN 5-7333-0144-9.
- ŠTEFANČÍK, R. – DULEBOVÁ, I.: *Jazyk a politika. Jazyk politiky v konfliktnej štruktúre spoločnosti*. Bratislava: Ekonóm, 2017. ISBN 978-80-225-4414-6.
- WRIGHT, D.: *Idiolect*. In: *Oxford Bibliographies*. <<https://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199772810/obo-9780199772810-0225.xml>>. [online]. [cit. 15. 7. 2019].

About the author

Lucia Chudá

Comenius University in Bratislava, Faculty of Arts, Department of Russian and East European Studies, Bratislava, Slovakia
 chuda40@uniba.sk

This work can be used in accordance with the Creative Commons BY-SA 4.0 International license terms and conditions (<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>>). This does not apply to works or elements (such as images or photographs) that are used in the work under a contractual license or exception or limitation to relevant rights.

